

عنوان مقاله:

سیر تحولات تاریخی و کالبدی بافت قدیم شهرکاشان

محل انتشار:

مجله علمی «کاشان شناسی»، دوره 2، شماره 1 (سال: 1385)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسندگان:

حمید رضا وارثی

علی زنگی آبادی

ابوذر وفایی

خلاصه مقاله:

کاشان قدیم به عنوان نشانه بارز معماری ایرانی- اسلامی، گویای آن است که شهرسازی و معماری ایرانی- اسلامی هرگز با طبیعت بیگانه نبوده و معماری که برای ایجاد ساختمان مجبور به دخالت در طبیعت گردیده نه تنها موجب انهدام آن نگردیده، بلکه توانسته تعادلی در این میان به وجود آورد. بافت تاریخی کاشان در گذشته دارای ساختار مشخصی بود. حصار و بارویی که مرز محله را مشخص می کرد و قلعه ای که در نزدیکی آن حصار، محافظت بافت را از دشمنان مقدور می داشت. دروازه ای چند، که مدخل های بافت بودند و گذرهایی که از این دروازه ها شروع شده و با عبور از محلات و مراکز محلات، آنان را به بازار (مرکز اصلی تجارت و رونق اقتصادی بافت) پیوند می زدند. اما شهرسازی دوران معاصر با به ارمغان آوردن خیابان و فلکه و هم چنین با توسعه مرکزیت اداری شهر و ایجاد ساختمان های غیر بومی و محصور در فضای سبز، لطمات جبران-ناپذیری بر بافت ارگانیک شهر وارد کرده است. بنابراین سازمان فضایی و ساختار کالبدی بافت تاریخی، طی دوران های مختلف، دگرگونی بسیار زیادی پیدا کرده است. بررسی و تعیین مسیر تغییر و تحولات ساختار بافت قدیم شهر در هر دوره تاریخی تا کنون، آسیب های وارد شده بر این بافت ارزشمند طی گسترش شهر در سده اخیر و به طور کلی حفظ، احیاء، باززنده سازی و برنامه ریزی آن نه تنها به عنوان یک موضوع شهری و منطقه ای بلکه به مثابه یک مساله ملی از اهداف مهم این پژوهش به شمار می رود. برای بررسی و تبیین موضوع تحقیق، ترکیبی از روش های توصیفی، تحلیلی و پیمایشی استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می دهد که ساختار اصلی بافت قدیم شهر کاشان از استخوان بندی ارگانیک منحصر به فرد و سازمان فضایی خاصی برخوردار بوده که این ساختار از برج و باروی شهر، معابر و گذرها، محلات و مراکز محلات، فضاهای عمومی مانند بازار و میدان تشکیل شده بود. بررسی ها نشان می دهد، تغییر ساختار منسجم و متمرکز و در عین حال پویای قدیمی برای اولین بار در اوایل دهه ۴۰ با شکستن و فرو ریختن حصار شهر رخ داد. از این دوران به بعد توسعه و گسترش شهر و ایجاد هسته های جمعیتی حاشیه شهر ساخت متمرکز و مترام بافت قدیم را به بافت پراکنده چند هسته ای تبدیل کرد که نظم ساختاری خاصی نداشت. به تدریج این نواحی از بافت به علت عدم موفقیت در جذب و نگهداشتن ساکنان در درون خود به علت کمبود خدمات رسانی رفته رفته به لحاظ کالبدی، اجتماعی و اقتصادی رو به فرسودگی نهاد.

کلمات کلیدی:

بافت، بافت قدیم، کاشان، برنامه ریزی، احیای کالبدی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1329804>

